

PUNTS D'OBSERVACIÓ DEL PAISATGE DE LA Cerdanya

POINTS D'OBSERVATION DES PAYSAGES DE CERDAGNE

Impulsors / À l'initiative de :

Amb el suport de / Avec le soutien de :

PUNTS D'OBSERVACIÓ DEL PAISATGE DE LA Cerdanya

POINTS D'OBSERVATION DES PAYSAGES DE CERDAGNE

OCTUBRE 2016

OCTOBRE 2016

Impulsors / À l'initiative de :

Ajuntament
de Llívia

Amb el suport de / Avec le soutien de :

Direcció i coordinació: / Gestion et coordination :

Joan Nogué, director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya
Pere Sala, coordinador de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

Equip tècnic: / Équipe technique :

Jordi Grau, Observatori del Paisatge de Catalunya
Irene Navarro, ambientòloga i especialista en paisatge

Cartografia: / Cartographie :

Juanma López, Geoservei. Projectes i Gestió Ambiental SL

Disseny gràfic: / Design graphique :

Irene Navarro

Col·laboració: / Collaboration :

Juli Boada, Ajuntament de Llívia
Lucie Julien, Parc Naturel Régional des Pyrénées Catalanes
Christelle Frau, Parc Naturel Régional des Pyrénées Catalanes
Philippe Mignon, Parc Naturel Régional des Pyrénées Catalanes
Joan Bragulat, Consell Comarcal de la Cerdanya
Marc Torrent, Consell Comarcal de la Cerdanya
Paqui López, Consell Comarcal de la Cerdanya
Joan Becat, geògraf
Tècnics de tots els ajuntaments de la Cerdanya nord i sud

Fotografies: / Images :

Portada, p.15, p.16, p.17, p.18, p.20a, p. 21a, p.39, p.43, Jordi Bas
p.6; p.10, p. 20b, p.21b, p.22, p.28, p.30, p.32, p.34, p.36, Observatori del Paisatge de Catalunya
p.19b, p.43, Irene Navarro
p.19a, Parc Naturel Régional des Pyrénées Catalanes

ÍNDEX

1	<u>Presentació</u>	<u>7</u>
2	<u>El Pla paisatge transfronterer de la Cerdanya</u>	<u>11</u>
3	<u>La Cerdanya, un paisatge transfronterer únic i canviant</u>	<u>15</u>
4	<u>La construcció col·lectiva del mapa de punts d'observació</u>	<u>23</u>
5	<u>Els 169 punts d'observació</u>	<u>27</u>
6	<u>La promoció i millora dels punts d'observació</u>	<u>39</u>

SOMMAIRE

1	<u>Présentation</u>	<u>7</u>
2	<u>Le Projet du paysage transfrontalier de Cerdagne</u>	<u>11</u>
3	<u>La Cerdagne, un paysage transfrontalier unique et changeant</u>	<u>15</u>
4	<u>Élaboration collective de la carte des points d'observation</u>	<u>23</u>
5	<u>Les 169 points d'observation</u>	<u>27</u>
6	<u>Promotion et valorisation des points d'observation</u>	<u>39</u>

Punt d'observació de Santa Llocaia - Palau
Point d'observation du Sainte Léocadie - Palau

1. PRESENTACIÓ

1. PRÉSENTATION

La Cerdanya és un paisatge que creua la frontera entre les diverses administracions que hi tenen competències i esdevé un component fonamental del seu patrimoni comú. Les institucions de la Cerdanya, d'ambdues bandes de la frontera, conscients de la importància estratègica que té el fet de conservar aquest paisatge i potenciar-ne la qualitat, l'any 2012 van sumar esforços i voluntats a l'hora de pensar i establir plegats les bases de futur per posar-lo en valor, amb la complicitat de la ciutadania i dels actors socials i econòmics de la zona. El resultat n'és el **Pla de paisatge transfronterer de la Cerdanya**, una eina de coneixement, d'acció, de sensibilització i de compromís.

Per la seva orografia, la Cerdanya presenta excel·lents punts des d'on es pot observar el paisatge, alguns dels quals al llarg de la història s'han anat incorporant en l'imaginari cerdà, creats per raons de control i seguretat, com ara domini d'un territori, on avui es troben encara testimonis de torres de vigilància, castells, fortaleses o refugis de temps de guerra (la torre Cerdanya, de Porté i Pimorent, el castell de Llivia, la torre de Llo o les torres de Querol, a Porta, en són alguns exemples), per motius religiosos, que sovint són llocs considerats sagrats, a mig camí entre la terra i el cel (com l'ermita de Bell-lloc), o bé per raons de lleure i plaer, tenint en compte que a principis del segle XX la muntanya va deixar de considerar-se un lloc hostil i perillós i es va convertir en una destinació turística popular, per practicar l'esport o per estar en contacte de la natura (com el cim del Carlit). Altres esdevenen punts de pas habituals i molt populars durant segles (com el Coll Rigat o el Coll de la Perxa). Per altra banda, alguns d'aquests punts d'observació també han estat impulsats per l'administració (ajuntaments, el Parc Natural del Cadí-Moixeró, el Parc Natural Regional dels Pirineus Catalans, el Consell Comarcal de la Cerdanya, etc.).

La Cerdagne est un paysage traversé par une frontière administrative possédant un élément fondamental de patrimoine commun. Conscients de l'importance stratégique que revêtent la conservation et le renforcement de la qualité de ce paysage, les organismes présents de part et d'autre de la frontière ont décidé en 2012 d'unir leurs efforts pour concevoir et définir ensemble les fondements de la mise en valeur de ce paysage transfrontalier, avec la complicité de la population et des principaux acteurs sociaux et économiques de la région. Il en est résulté le **Projet du paysage transfrontalier de Cerdagne**, un instrument de connaissance, d'action, de sensibilisation et d'engagement.

Du fait de son relief, la Cerdagne offre d'excellents points d'observation du paysage. Certains d'entre eux se sont intégrés, au fil de l'histoire, à l'imaginaire cerdan : créés pour assurer le contrôle et la sécurité (domination d'un territoire où subsistent, aujourd'hui encore, des témoignages de l'existence de tours de surveillance, de châteaux, de forteresses et de refuges datant de périodes de guerre. La tour cerdane de Porté Puymorens, le château de Llivia, la tour de Llo et les tours de Querol (Porta) en sont quelques exemples), pour des raisons religieuses (il s'agit souvent de lieux considérés comme sacrés, à mi-chemin entre la terre et le ciel, comme l'ermitage de Bell-Lloch) ou à des fins de loisirs et de plaisir (au début du XXe siècle, la montagne a cessé d'être considérée comme un lieu hostile et dangereux, et s'est transformée en une destination touristique populaire, prisée des amateurs de sport et de nature. C'est par exemple le cas du pic du Carlit). D'autres représentent des lieux de passage habituels (Col Rigat, Col de la Perche), largement fréquentés au cours des siècles. D'un autre côté, certains de ces points d'observation ont également été promu par l'administration (municipalités, le Parc naturel du Cadi-Moixeró,

Avui, aquests punts continuen tenint una forta càrrega simbòlica i històrica per a la població cerdana. Ciutadania i visitants poden gaudir-hi d'àmplies vistes escèniques i panoràmiques i observar els principals atributs i valors del paisatge cerdà. Es tracta de veritables punts de referència locals des d'on es fomenten valors com ara el de la contemplació. No oblidem que llocs privilegiats com aquests ens conviden, ens estimulen i, evidentment, ens faciliten la contemplació plaent i reposada dels paisatges i els seus valors, fomentant la seva estima. Al mateix temps, són indrets on es poden experimentar sensacions de tranquil·litat, plaer o eufòria. No es tracta, doncs, d'una contemplació merament visual, sinó també emocional i vivencial.

El present document, Punts d'observació del paisatge transfronterer de la Cerdanya, elaborat per l'Observatori del Paisatge de Catalunya, amb la col·laboració de la Diputació de Girona, el Consell Comarcal de la Cerdanya, l'Ajuntament de Llívia, el Parc Natural Regional dels Pirineus Catalans i la Comunitat de Comuns Pirineus - Cerdanya, identifica, caracteritza i posa en valor els punts d'observació del paisatge amb més qualitat escènica i que són més reconeguts i valorats per la població i els agents locals. A més, posa sobre la taula estratègies i mesures que els ajuntaments i la resta d'entitats de la Cerdanya poden utilitzar per a l'ordenació urbanística, la planificació turística (com a punts d'atracció turística i factors de dinamització d'empreses turístiques de la zona) i la promoció del patrimoni, a més de destacar les excel·lents capacitats didàctiques i de sensibilització social d'aquests paisatges.

El document, doncs, presenta un mapa transfronterer de 169 punts d'observació del paisatge (alguns de ben patents i altres de potencials que sovint passen desapercebuts), identificats gràcies a la participa-

le Parc naturel régional des Pyrénées catalanes, le Conseil comarcal de Cerdagne, etc.)

Aujourd'hui, ces points sont toujours porteurs d'une forte charge symbolique et historique pour la population cerdane. Ils offrent aux habitants et aux visiteurs la possibilité d'admirer de superbes panoramas et d'observer les principaux attributs et les principales valeurs du paysage cerdan. Ce sont de véritables points de référence locaux, qui favorisent des valeurs telles que la contemplation. Ces lieux privilégiés nous invitent en effet à contempler les paysages, pour observer leur construction, leur évolution, découvrir leurs valeurs et les apprécier. Ce sont aussi des lieux qui permettent d'éprouver des sensations de tranquillité, de plaisir et d'euphorie. Il ne s'agit donc pas d'une contemplation purement visuelle, mais aussi émotionnelle.

Ce document intitulé Points d'observation du paysage transfrontalier de Cerdagne, réalisé en collaboration avec la Députation de Gérone, le Conseil comarcal de Cerdagne, la municipalité de Llívia, le Parc naturel régional des Pyrénées catalanes et la Communauté de Communes Pyrénées Cerdagne, identifie, caractérise et met en valeur les points d'observation du paysage les plus pittoresques, reconnus et appréciés de la population, présente des stratégies et des mesures pouvant être mises en œuvre par les municipalités et autres organismes cerdans dans le cadre de l'aménagement urbain, de la planification touristique (en tant que points d'attraction touristique et facteurs de dynamisation des entreprises touristiques de la région) et de la promotion du patrimoine, et souligne la dimension pédagogique et le pouvoir de sensibilisation sociale de ces paysages.

Ce document présente une carte transfrontalière de 169 points

ció de la ciutadania, els agents del territori i la totalitat dels ajuntaments de la Cerdanya, que han proporcionat prop de 130 aportacions a partir de les quals s'ha obtingut informació valuosa del coneixement col·lectiu del paisatge cerdà. Aquest és precisament un dels principals valors d'aquest mapa, així com també el fet que s'hagi dut a terme en un context transfronterer. I també ho és que a resultes de l'àmplia col·laboració per part dels 39 municipis cerdans, a cadascun dels termes municipals els correspon de mitjana entre 4 i 5 punts d'observació, la qual cosa amplia i reforça les possibilitats de les seves respectives iniciatives locals.

Una altra característica rellevant és la varietat de localitzacions on se situen els 169 punts d'observació: cims, edificis públics, places, torres, ermites, enmig de closos o a peu de carretera, entre d'altres. Alguns dels 169 punts d'observació identificats inclouen mitjans explícits per a la interpretació del paisatge, sobretot plafons, mentre que en la majoria l'experiència de cada lloc es percep més a través del coneixement, la mirada i el significat que li dona cada persona.

"Cerdanya des de l'ermita de Bell-lloc" (1879), Oli/Tela, 70x100 cm.
Pere Borrell del Caso. Font: Emili & photographer

"Cerdagne depuis l'hermitage de Belloc" (1879), Huile/Toile, 70x100 cm.
Pere Borrell del Caso. Font: Emili & photographer

d'observation du paysage (certains d'entre eux sont évidents, alors que d'autres sont des points d'observation potentiels qui passent souvent inaperçus). Ces points ont été identifiés grâce à la participation de la population, des agents du territoire et de toutes les municipalités de Cerdagne, à l'origine de près de 130 apports qui ont fourni de précieuses informations à propos de la connaissance collective du paysage cerdan. C'est là l'une des principales valeurs de cette carte, avec le fait qu'elle a été réalisée dans un contexte transfrontalier. À souligner également que, suite à la collaboration pleine et entière des 39 municipalités cerdanes, 4 à 5 points d'observation ont été identifiés sur le territoire communal de chacune d'entre elles, ce qui leur ouvre de vastes perspectives en matière d'initiatives locales.

À signaler également une autre caractéristique importante, à savoir la diversité des emplacements des 169 points d'observation : sommets de montagnes, bâtiments publics, places, tours, ermitages, lieux situés en plein milieu du bocage ou en bordure de route, etc. Certains des points d'observation identifiés sont équipés de supports d'interprétation du paysage, essentiellement des panneaux, mais dans la plupart des cas, la perception de chaque lieu passe essentiellement par la connaissance, le regard et la signification que chaque personne lui donne.

Mirador de la Creu de Bèixec
Belvédère de la Croix de Bèixec

2. EL PLA DE PAISATGE TRANSFRONTERER DE LA CERDANYA

2. LE PROJET DU PAYSAGE TRANSFRONTALIER DE CERDAGNE

2.1. Què persegueix el pla?

El Pla de paisatge transfronterer de la Cerdanya afecta l'àmbit de la regió natural de la Cerdanya, que inclou 39 municipis en total (17 de catalans i 22 de francesos), i aspira a ser:

Un instrument de coneixement. Per comprendre el paisatge de la Cerdanya, les seves dinàmiques i els seus destacables valors naturals, culturals i simbòlics. El coneixement és imprescindible per a l'acció.

Un instrument d'acció. Que posa a disposició de tothom pautes comunes per gestionar el paisatge compartit a ambdues bandes de la frontera i posar-lo en valor. Del pla se'n desprenen recomanacions i propostes de millora i promoció del paisatge dirigides als ajuntaments i les entitats de la Cerdanya, partint de la base que el paisatge és un factor clau per al seu desenvolupament.

Un instrument de sensibilització. Sobre els valors del paisatge de la Cerdanya, la seva evolució i les seves potencialitats, que enforteixi la consciència de pertànyer a un lloc i a un paisatge comú.

Un instrument de compromís. Que implica els principals actors socials i econòmics, així com el conjunt de la població cerdana, en la conservació i la promoció del seu paisatge.

2.1. Quels sont les objectifs du projet ?

Le Projet du paysage transfrontalier de Cerdagne porte sur la région naturelle qu'est la Cerdagne, qui comprend 39 municipalités (17 catalanes et 22 françaises), et se veut :

Un instrument de connaissance permettant de mieux comprendre le paysage de la Cerdagne, ses dynamiques et ses valeurs naturelles, culturelles et symboliques remarquables. La connaissance est indispensable à l'action.

Un instrument d'action mettant à la disposition de tous des règles communes de gestion et de mise en valeur du paysage situé des deux côtés de la frontière. Il ressort du Projet des recommandations et des propositions d'amélioration et de promotion du paysage destinées aux mairies et collectivités de Cerdagne, en partant du principe que le paysage est un facteur clé de son développement.

Un instrument de sensibilisation aux valeurs du paysage de Cerdagne, à son évolution et à ses potentialités, qui renforce la conscience d'appartenir à un lieu et à un paysage commun.

Un instrument d'engagement permettant d'impliquer les principaux acteurs sociaux et économiques, ainsi que l'ensemble de la population de la Cerdagne, dans la conservation et la promotion de son paysage.

Document de presentació del pla. Abril 2013.
Document de présentation du projet. Avril 2013

Així, els objectius del Pla de paisatge transfronterer de la Cerdanya són els següents:

- ⊙ Enfortir el fet de viure i produir en un entorn de qualitat.
- ⊙ Considerar el paisatge com a factor de competitivitat per al desenvolupament local i per a la creació d'oportunitats de futur compartides.
- ⊙ Posar en valor la qualitat del paisatge com a base per a l'atracció turística i la projecció exterior de la vall cerdana, tot evitant la pèrdua del sentit del lloc.
- ⊙ Mantenir i transmetre a les generacions futures els valors culturals i històrics de la vall cerdana, així com la seva herència simbòlica i identitària.
- ⊙ Reconèixer el paisatge com a eina per a l'educació, la comunicació i la sensibilització.
- ⊙ Augmentar el sentiment de pertinença a la vall cerdana i l'autoestima pel fet de pertànyer a una cultura catalana comuna.

Les objectifs du Projet du paysage transfrontalier de Cerdagne sont donc les suivants :

- ⊙ Renforcer le fait de vivre et d'évoluer dans un environnement de qualité.
- ⊙ Considérer le paysage comme un facteur de compétitivité pour le développement local et la création d'opportunités partagées.
- ⊙ Valoriser la qualité du paysage comme attrait touristique et facteur de projection extérieure de la plaine cerdane, tout en évitant toute perte de sens du lieu.
- ⊙ Préserver les valeurs identitaires et historiques de la plaine cerdane, son héritage culturel, et permettre leur transmission aux générations futures.
- ⊙ Reconnaître la valeur du paysage en tant qu'outil d'éducation, de communication et de sensibilisation.
- ⊙ Accroître le sentiment d'appartenance à la plaine cerdane et affirmer l'appartenance à une culture catalane commune.

2.2. Cap a un paisatge transfronterer de qualitat

Els actors que impulsen el Pla de paisatge han acordat treballar junts per assolir els objectius de qualitat paisatgística per a la Cerdanya següents:

1. Potenciar els espais agrícoles i el patrimoni associat com a element fonamental per a la conservació i la gestió del paisatge cerdà (injecció-hi millores, innovació i recerca) i promoure productes de qualitat com a element distintiu del territori.
2. Promoure un creixement ordenat dels nuclis, dimensionat d'acord amb les necessitats reals, que respecti els seus perfils i la seva singularitat, que posi en valor el patrimoni arquitectònic i que millori la imatge dels accessos als nuclis.
3. Integrar i millorar la imatge de les zones d'activitat econòmica i de les infraestructures turístiques i comercials de la Cerdanya.
4. Preservar i posar en valor els paisatges naturals, tot fent compatible la seva funció ecològica amb l'aprofitament i el gaudi per part de la societat.
5. Potenciar la llegibilitat i la nitidesa del paisatge de la Cerdanya, la qualitat dels seus fons escènics i fites visuals, així com de les principals panoràmiques des de les carreteres, els itineraris paisatgístics i els punts d'observació.
6. Posar en valor el patrimoni construït i afavorir el sentiment de pertinença al paisatge de la Cerdanya per part de les administracions, els actors i la població.

2.2. Vers un paysage transfrontalier de qualité

Les instigateurs du Projet du paysage ont convenu de collaborer à la réalisation des objectifs de qualité paysagère suivants pour la Cerdagne :

1. Renforcer les espaces agricoles et le patrimoine associé, des éléments fondamentaux pour la préservation et la gestion du paysage cerdan (en y injectant des améliorations, de l'innovation et de la recherche) et promouvoir les produits de qualité en tant qu'éléments distinctifs du territoire.
2. Favoriser une croissance raisonnée des noyaux d'habitat, dimensionnée en fonction des besoins réels, tout en respectant leur forme et leur singularité, en mettant en valeur leur patrimoine architectural et en améliorant l'aspect de leurs accès.
3. Intégrer et améliorer l'image des zones d'activités économiques et des infrastructures touristiques et commerciales de Cerdagne.
4. Préserver et mettre en valeur les paysages naturels en veillant à la compatibilité de leur fonction écologique avec leur exploitation et leur jouissance par la population.
5. Renforcer la lisibilité et la netteté du paysage cerdan, la qualité de ses toiles de fond paysagères, de ses repères visuels et des principales vues panoramiques depuis les routes, les itinéraires paysagers et les points d'observation.
6. Mettre en valeur le patrimoine bâti et favoriser le sentiment d'appartenance des administrations, des acteurs et de la population vis-à-vis du paysage de Cerdagne.

La finalitat d'aquest document és, per tant, contribuir a l'assoliment del cinquè objectiu de qualitat paisatgística esmentat, és a dir, "potenciar la llegibilitat i la nitidesa del paisatge de la Cerdanya, la qualitat dels seus fons escènics i fites visuals, així com de les principals panoràmiques des de les carreteres, els itineraris paisatgístics i els punts d'observació".

2.3. Mapa del paisatge transfronterer de la Cerdanya, base del Pla de paisatge

El resultat principal del Pla de paisatge ha estat el Mapa de paisatge transfronterer de la Cerdanya¹, a partir dels documents tècnics preexistents (Carta del Parc Natural Regional dels Pirineus Catalans, Atles de paisatge de Llenguadoc-Rosselló i Catàleg de paisatge de l'Alt Pirineu i Aran), de les múltiples aportacions d'institucions i agents de la vall, així com de la col·laboració de la ciutadania.

El mapa recull els principals valors i les principals estratègies de futur de la vall en l'àmbit del paisatge, i té la funció d'eina de planificació del territori i d'un ús divulgatiu. Doncs bé, tots els punts d'observació del paisatge recollits, caracteritzats i posats en valor en aquest document estan integrats en el mapa esmentat.

La finalité de ce document est donc de contribuer à la réalisation du cinquième objectif de qualité paysagère mentionné, à savoir renforcer la lisibilité et la netteté du paysage cerdan, la qualité de ses toiles de fond paysagères, de ses repères visuels et des principales vues panoramiques depuis les routes, les itinéraires paysagers et les points d'observation.

2.3. Carte du paysage transfrontalier de Cerdagne, base du Projet du paysage

Le résultat principal du Projet du paysage est la Carte du paysage transfrontalier de Cerdagne¹, élaborée à partir des documents techniques préexistants (Charte du Parc naturel régional des Pyrénées catalanes, Atlas des paysages du Languedoc-Roussillon et Catalogue de paysages de l'Alt Pirineu i Aran) et des nombreux apports des organismes et agents de la plaine cerdane, et avec la collaboration de la population.

Cette carte présente les principales valeurs et stratégies d'avenir de la plaine en matière de paysage. Il s'agit d'un outil de planification du territoire et de vulgarisation. Tous les points d'observation du paysage collectés et mis en valeur dans ce document sont intégrés dans cette carte.

¹Disponible al lloc web: <http://paisatgecerdanya.parc-pyrenees-catalanes.fr/ca/mapa-del-paisatge-transfronterer-de-la-cerdanya/>

¹Consultable sur le site web : <http://paisatgecerdanya.parc-pyrenees-catalanes.fr/fr/carte-du-paysage-transfrontalier-de-cerdagne/>

3. LA Cerdanya, un paisatge transfronterer únic i canviant **3. LA CERDAGNE, UN PAYSAGE TRANSFRONTALIER UNIQUE ET CHANGEANT**

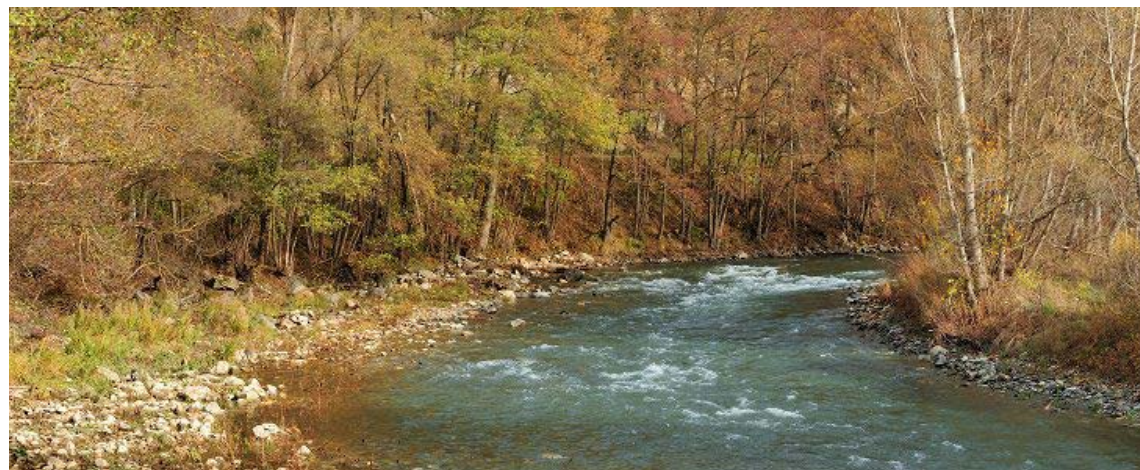
El paisatge de la vall cerdana, ample, lluminós i vigilat per majestuosos cims i serres, es caracteritza per un mosaic agrícola i forestal únic configurat per la closa cerdana, el riu Segre i un patrimoni arquitectònic notable constituït per masos i pobles, marcat en algunes parts per fortes dinàmiques urbanístiques vinculades al desenvolupament turístic. Encara avui, la Cerdanya es debat entre la viabilitat de les funcions productives tradicionals dels seus camps i boscos en un context econòmic canviant, la consolidació dels serveis turístics i la conservació del seu llegat històric.

Le paysage de la plaine cerdane, vaste et lumineux, est dominé par des montagnes et des cimes majestueuses. Il se caractérise par une mosaïque agricole et forestière unique, conformée par le bocage, la rivière (le Sègre) et un important patrimoine architectural constitué de fermes et de villages, et ponctuellement marqué par de fortes dynamiques urbanistiques liées au développement touristique. Aujourd'hui encore, la Cerdagne est tiraillée entre la viabilité des fonctions productives traditionnelles de ses champs et de ses bois dans un contexte économique changeant, la consolidation des services touristiques et la conservation de son héritage historique.

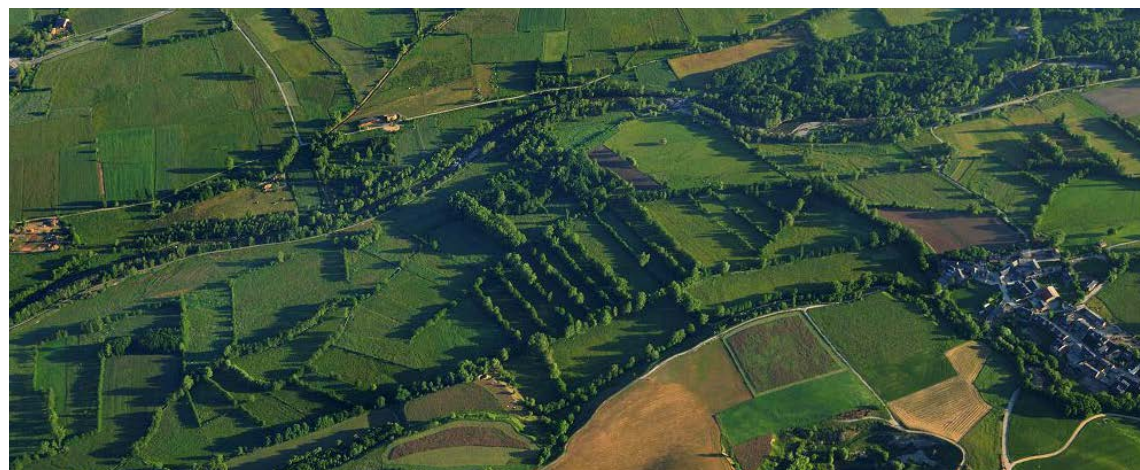

Una plana principal i nombroses valls estretes
Une plaine principale et de nombreuses vallées étroites

El riu Segre, element vertebrador de la Cerdanya
Le Sègre, élément structurant de la Cerdagne

La closa cerdana, estructura agrícola d'origen romà
Le bocage cerdan, une structure agricole d'origine romaine

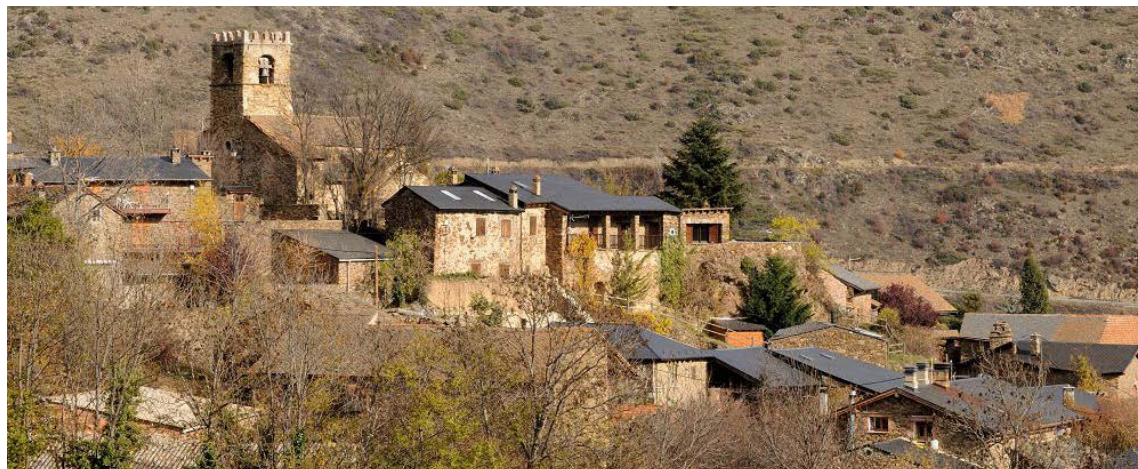

Dens entramat de canals i séquies
Un réseau dense de canaux

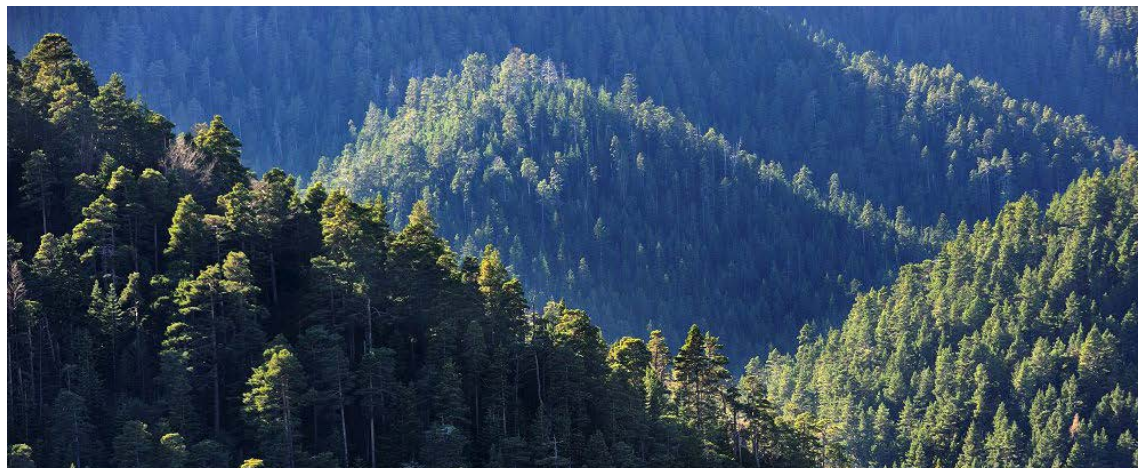

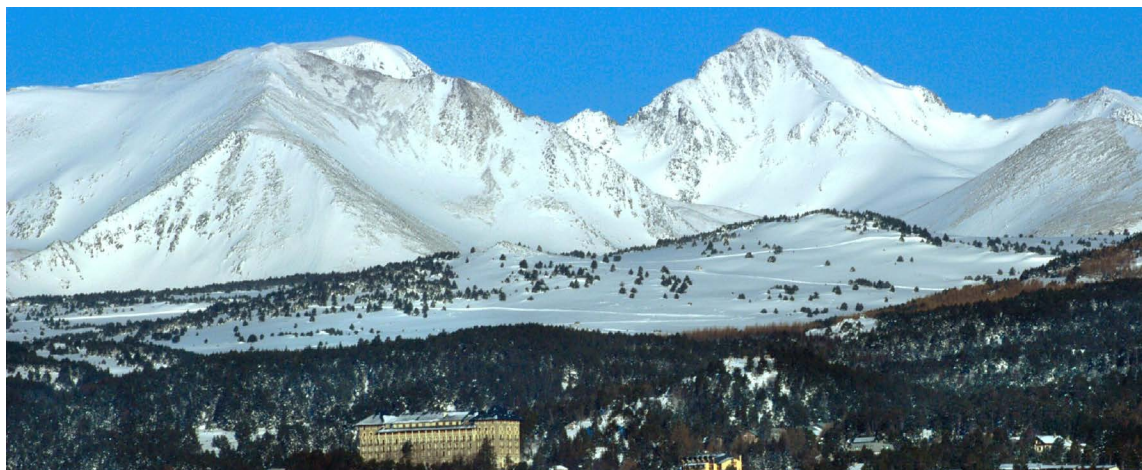
El mas cerdà, construcció tradicional d'explotació agropecuària
La ferme cerdane, bâtiment traditionnel d'exploitation agropastorale

Viles i pobles: a la plana, entre boscos i a la solana
Villages et bourgs de la plaine, dans les forêts et sur l'adret

Densos boscos de pi negre, pi roig i avet
Forêts de pins à crochets, de pins sylvestres et de sapins

Cims, serres, perfils emblemàtics i fites
Montagnes, cimes et profils emblématiques

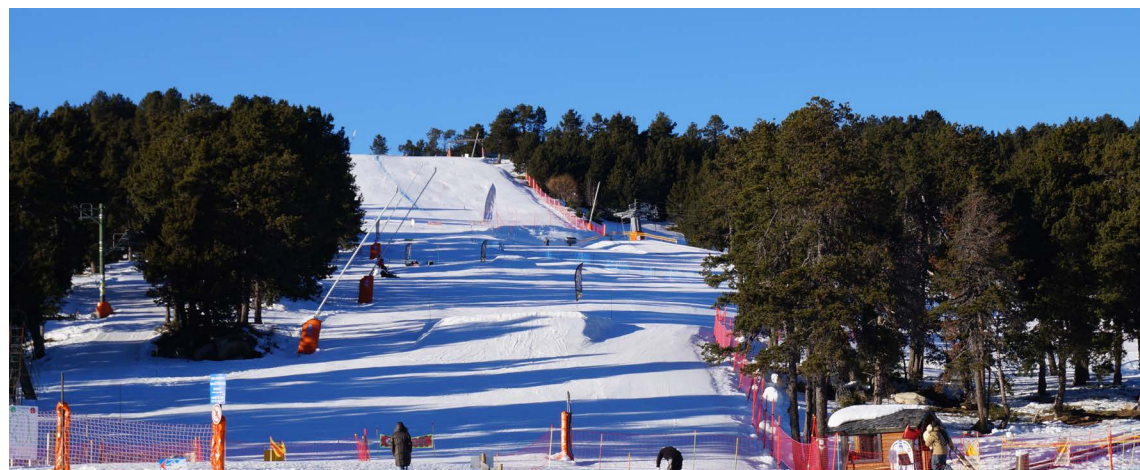

Llacs i estanys d'alta muntanya
Lacs et étangs de haute montagne

Canvi de colors de les estacions
Changement de couleurs au fil des saisons

Pistes d'esquí i equipaments turístics
Pistes de ski et équipements touristiques

Urbanització de baixa densitat a la plana i en "balconada"
Urbanisation dispersée dans la plaine et « en balcon »

Patrimoni romànic d'esglésies, ermites i ponts
Patrimoine roman : églises, ermitages et ponts

Ermita de Sant Salvador de Predanies
Ermitage de Sant Salvador de Predanies

4. LA CONSTRUCCIÓ COL·LECTIVA DEL MAPA DE PUNTS D'OBSERVACIÓ

4. ÉLABORATION COLLECTIVE DE LA CARTE DES POINTS D'OBSERVATION

El mapa transfronterer dels 169 punts d'observació del paisatge és el resultat d'un llarg i rigorós procés d'identificació, selecció, caracterització i posada en valor d'indrets elaborat per l'Observatori del Paisatge de Catalunya, amb la col·laboració del Consell Comarcal de la Cerdanya i el Parc Natural Regional dels Pirineus Catalans, a partir de la documentació tècnica preexistent i de les nombroses aportacions rebudes tant per la ciutadania com pels actors institucionals i els agents de la Cerdanya.

En la creació de l'inventari de punts d'observació, hi han participat tant persones a títol individual com agents i la totalitat dels 39 ajuntaments de la Cerdanya. Amb una base de prop de 130 aportacions, s'ha dut a terme la construcció col·lectiva i transfronterera d'un mapa de 169 punts d'observació del paisatge (alguns de ben patents i altres de potencials que sovint passen desapercebuts), repartits per tot el territori de la Cerdanya. Una altra dada rellevant que resulta d'aquesta participació tan àmplia és que a cadascun dels 39 municipis cerdans els correspon de mitjana entre 4 i 5 punts d'observació, la qual cosa augmenta i reforça les possibilitats de les seves respectives iniciatives locals.

4.1. Una identificació participada

La identificació dels 169 punts d'observació s'ha fet principalment a partir de fonts d'informació (documents i informació tècnica i les aportacions procedents de la ciutadania i els agents, i de tots els ajuntaments de la Cerdanya), així com del reconeixement in situ per part de l'Observatori del Paisatge i el Parc Natural Regional dels Pirineus Catalans.

La carte transfrontalière des 169 points d'observation du paysage est le fruit d'un processus long et rigoureux d'identification, de sélection, de caractérisation et de mise en valeur de lieux. Elle a été élaborée par l'Observatoire catalan du paysage, en collaboration avec le Conseil comarcal de Cerdagne et le Parc naturel régional des Pyrénées catalanes à partir de la documentation technique préexistante et de nombreux apports de la population, des acteurs institutionnels et des agents des collectivités de la plaine cerdane.

Des particuliers, des agents du territoire et les 39 municipalités cerdanes ont participé à l'inventaire des points d'observation. Cette collaboration transfrontalière a donné lieu à près de 130 apports, qui ont permis d'élaborer ensemble une carte de 169 points d'observation du paysage (certains d'entre eux étant évidents, alors que d'autres sont des points d'observation potentiels qui passent souvent inaperçus), répartis sur l'ensemble du territoire cerdan. À souligner également que, suite à la collaboration pleine et entière des 39 municipalités cerdanes, 4 à 5 points d'observation ont été identifiés sur le territoire communal de chacune d'entre elles, ce qui leur ouvre de vastes perspectives en matière d'initiatives locales.

4.1 Identification participative

Les 169 points d'observation ont essentiellement été identifiés à partir de différentes sources d'information (documents et informations techniques, et apports de la population, des agents locaux et de toutes les municipalités cerdanes), ainsi que par des reconnaissances in situ effectuées par l'Observatoire catalan du paysage et le Parc naturel régional des Pyrénées catalanes.

Pòster del procés de participació.
Affiche de la consultation publique.

Fonts d'informació utilitzades:

⊙ **Documents i informació tècnica**

Els documents tècnics a partir dels quals s'ha obtingut la informació de base han estat el Catàleg del paisatge de l'Alt Pirineu i Aran, concretament de la unitat del paisatge de la vall cerdana, l'Atlas de paisatge de Llenguadoc-Rosselló, la Carta del Parc Natural Regional dels Pirineus Catalans, així com diversa informació i estudis elaborats pel Consell Comarcal de la Cerdanya.

⊙ **Ciutadania i agents locals**

A través d'una consulta oberta a la ciutadania i els agents del territori, que es va fer entre els mesos de maig i setembre del 2014, a partir d'un qüestionari en línia i en paper, s'han pogut obtenir aportacions molt rellevants sobre els punts d'observació des d'on es pot contemplar millor el paisatge i amb més valor simbòlic i significat social (tant individual com col·lectiu), així com altra informació sobre el paisatge de la Cerdanya que ha ajudat a caracteritzar aquests punts.

Les sources d'information utilisées :

⊙ **Documents et informations techniques**

Les informations de base ont été extraites de divers documents techniques – Catalogue des paysages de l'Alt Pirineu i Aran (plus précisément la partie consacrée à l'unité paysagère de la plaine cerdane), Atlas des paysages du Languedoc-Roussillon, Charte du Parc naturel régional des Pyrénées catalanes –, ainsi que d'études réalisées par le Conseil comarcal de Cerdagne.

⊙ **Population et agents locaux**

Une consultation ouverte à la population et aux agents du territoire, réalisée entre mai et septembre 2014 via un questionnaire papier et en ligne, a permis d'obtenir des informations très pertinentes sur les points d'observation offrant les meilleures vues sur le paysage et chargés de la plus forte valeur symbolique et de la plus grande signification sociale (à titre individuel et collectif), ainsi que d'autres informations sur le paysage cerdan, qui ont aidé à le caractériser.

⦿ Ajuntaments

Entre els mesos de maig i desembre del 2014, la totalitat dels 39 ajuntaments de la Cerdanya, a banda i banda de la frontera, van contribuir a través de sessions presencials conduïdes pel Consell Comarcal de la Cerdanya i el Parc Natural Regional dels Pirineus Catalans, a identificar i localitzar sobre mapes específics els punts d'observació reconeguts en els seus respectius termes municipals.

⦿ Reconeixement in situ

Finalment, l'Observatori del Paisatge i el Parc Natural Regional dels Pirineus Catalans han acabat de confirmar la ubicació i les característiques dels punts d'observació aportats per la ciutadania, els agents i els ajuntaments, a través de diversos reconeixements in situ. Aquest treball sobre el terreny ha permès identificar nous punts d'observació que han completat el mapa.

4.2. Selecció definitiva dels punts d'observació reconeguts i viscuts

La selecció definitiva dels punts d'observació de la Cerdanya s'ha regit per la diversitat en els camps visuals que permetin percebre el caràcter de la Cerdanya i els valors i els atributs del seu paisatge (naturals, estètics, històrics, socials, simbòlics...), pel seu valor escènic, per la importància històrica del lloc i per la popularitat d'aquests punts d'observació, és a dir, el seu grau de reconeixement per part de la ciutadania (identificat a partir dels processos de consulta). Cal tenir present que molts d'aquests punts acumulen experiències i vivències individuals i col·lectives que fan que cada punt representi uns significats i unes càrregues simbòliques i identitàries específiques.

⦿ Municipalités

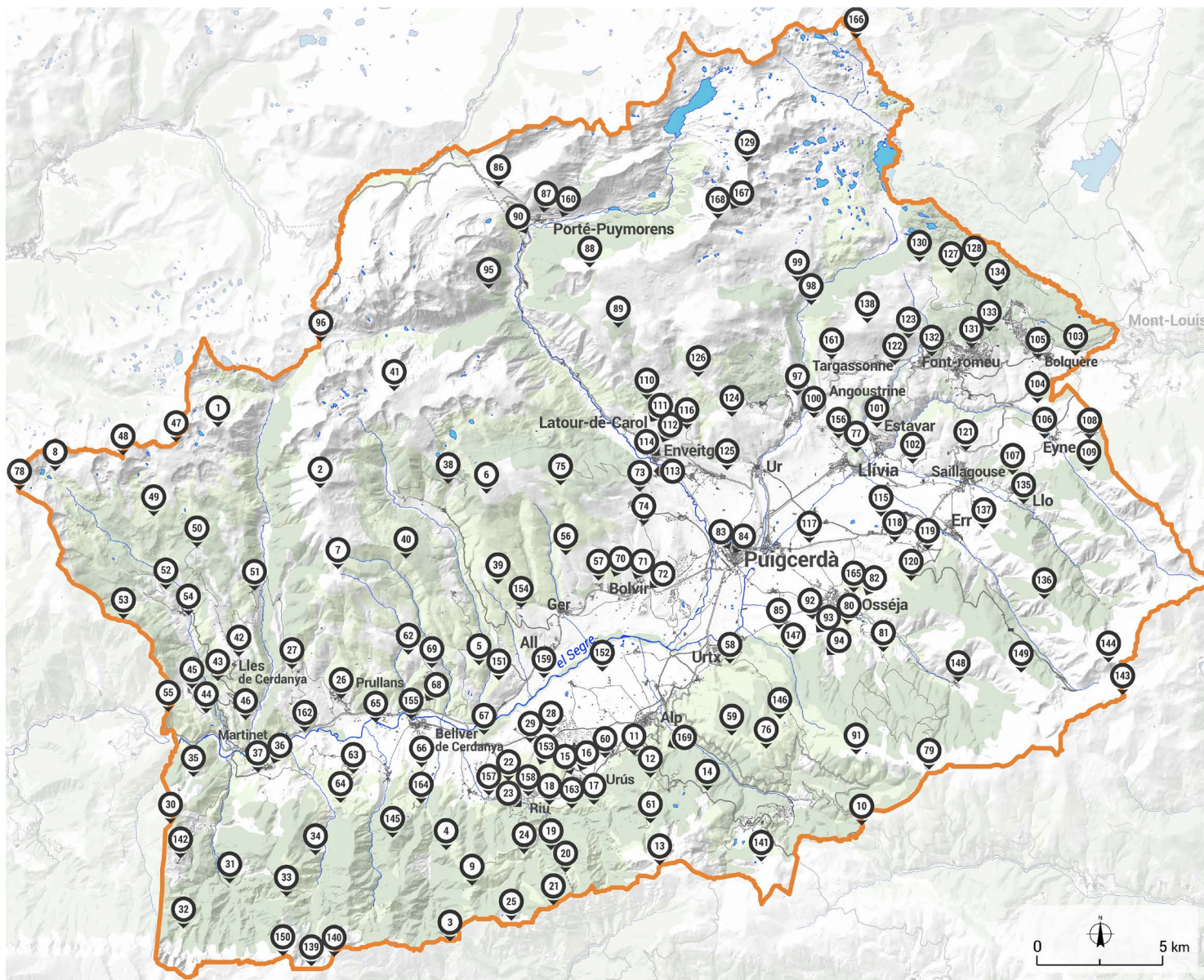
Entre mai et décembre 2014, les 39 municipalités cerdanes situées de part et d'autre de la frontière ont contribué, lors de séances menées par le Conseil comarcal de Cerdagne et le Parc naturel régional des Pyrénées catalanes, à identifier et à localiser sur des cartes spécifiques les points d'observation identifiés sur leurs territoires communaux respectifs.

⦿ Reconnaissances in-situ

Pour conclure, l'Observatoire catalan du paysage et le Parc naturel régional des Pyrénées catalanes sont allés reconnaître in situ les points d'observation identifiés par la population, les agents locaux et les municipalités afin de préciser leur emplacement et leurs caractéristiques. Ce travail sur le terrain a en outre permis d'identifier d'autres points d'observation qui sont venus compléter la carte.

4.2 Choix définitif des points d'observation identifiés et localisés

Le choix définitif des points d'observation a été effectué en fonction de différents critères : la diversité des champs visuels qui permet de percevoir, d'une part, la configuration générale de la Cerdagne, et d'autre part, les détails, les valeurs et attributs de son paysage (naturels, esthétiques, historiques, sociaux, symboliques, etc.) ; leur valeur scénique ; l'importance historique du lieu ; et la popularité de chaque point, c'est-à-dire son degré de reconnaissance par la population (identifié lors des consultations). Il faut tenir compte du fait que le vécu individuel et collectif de bon nombre des personnes ayant participé aux consultations a une incidence sur la signification et la charge symbolique et identitaire de chaque point.

- 1 La Muga
- 2 La Carbassa
- 3 Coll de Vimboça
- 4 Cap del Ras
- 5 Montcurto
- 6 Roc Roig
- 7 Collet de Coma de Fornos
- 8 Refugi dels Estanys de la Pera
- 9 Coll de Trapa
- 10 Collada de Toses
- 11 Roca d'Alp
- 12 Torre de guaita (Escobairó)
- 13 La Tosa d'Alp
- 14 La Pia
- 15 Urús Oest
- 16 Urús Nord
- 17 El Cortalet
- 18 Sant Grau
- 19 Refugi Cortal d'en Vidal
- 20 Els Collets
- 21 Panyes Altes
- 22 Serra de Solà
- 23 Torrents
- 24 Serrat de les Esposes
- 25 Moixeró
- 26 Prullans
- 27 Ardóvol
- 28 El Padró
- 29 Ermita de Sant Salvador de Predanys
- 30 Pla de l'Aliga
- 31 Bastanist
- 32 Prat de Cadí
- 33 Coll de l'Horne Mort
- 34 Torre de Sant Romà
- 35 Mirador de la Creu de Beixec
- 36 Turó de Montella
- 37 Montella
- 38 Roc de Cadena
- 39 Serrat de la Gimbrera
- 40 Roca Escornada
- 41 Puigpedrós
- 42 Mirador de la Cerdanya
- 43 Les Placetes
- 44 Serrat de l'Alzinerà
- 45 Musser
- 46 Travesseres
- 47 Tossal Plana de Lles
- 48 Tossal Bovinar
- 49 Refugi del Pradell
- 50 Refugi de Cap del Rec
- 51 Sant Sebastià
- 52 Rayolt de la Font Freda
- 53 Pla de Llet
- 54 Els Serrats
- 55 Roc de l'Aliga
- 56 Niula
- 57 Mas de Sallent
- 58 Serra de Queivans
- 59 Serrat de les Llancanes
- 60 Torre de Das
- 61 Coma Oriola
- 62 La Reduta
- 63 Nas
- 64 Serrat de l'Avetosa
- 65 Mirador de Gallicsà
- 66 Serra de Santa Magdalena
- 67 Tossal de Baltarga
- 68 Serrat Rodó
- 69 Serrat de la Farga Vella
- 70 Camí de l'Algua
- 71 Plaça del Mirador
- 72 El Castellot de Bolvir
- 73 Guils de Cerdanya
- 74 La Serra dels Fills
- 75 Pla de Fontanera
- 76 Roques Altes
- 77 Castell de Llívia
- 78 Monturull
- 79 Coma Morera (Borne 504)
- 80 La Popi
- 81 Fontaine Monier
- 82 Poujals
- 83 Campanar de Santa Maria
- 84 Plaça de l'Ajuntament
- 85 Vilalobent
- 86 Coll de Pimorent
- 87 Roc de Cortal Rossó
- 88 El Funco
- 89 Pic Pedrós
- 90 Castell - Portè-Puymorens
- 91 Coll Marcer
- 92 Camps del Riu
- 93 Le Pollog
- 94 Mas Tartas
- 95 Replà de Montfília
- 96 Portella Blanca
- 97 La Serre
- 98 Barraca de Prat Carrera
- 99 Serra de Casablanca
- 100 Orator del Puig
- 101 Les Costes
- 102 Bajanda
- 103 Bolquère
- 104 Dolmen de Pasquerets
- 105 Bolquère - Rue des Blés d'Or
- 106 D33 - Eyme
- 107 D33 - Llo
- 108 Estació d'esquí d'Eina
- 109 Bosc d'Eina
- 110 Pic de Bena
- 111 Coll de Bena
- 112 El Fenit
- 113 Irvalls
- 114 Eglise St Etienne
- 115 Santa Llocaia - Palau
- 116 La Solana
- 117 Caldegues
- 118 Sainte Lèocadie
- 119 Roc de la Jaca dels Forcats
- 120 D89 - La Solana
- 121 Col Rigat
- 122 Targassone
- 123 Bosc de Sequers
- 124 Santa Maria de Bell-lloc
- 125 Enveitg
- 126 Roc de la Serra de la Ouera
- 127 La Gallinera - Est. esquí Font Romeu
- 128 Coll del Pam - Est. esquí Font Romeu
- 129 Carlit
- 130 Roc de la Calme - Est. esquí Font Romeu
- 131 Font-Romeu
- 132 Route des Écureuils
- 133 Coll del Calvari
- 134 Serrat de l'Os - Pyrénées 2000
- 135 Sant Felu de Castellvell
- 136 Tossa d'Err
- 137 Coll del Forn
- 138 Pic del Moros
- 139 Comabona
- 140 Coll de Tançalaporta
- 141 Costa Rasa
- 142 Estana
- 143 Puigmal
- 144 Puigmal de Llo
- 145 Serra de l'Àrtic
- 146 Pla de les Forques
- 147 Serrat de Fortí
- 148 Vallcebolère
- 149 Estació d'esquí Err-Puigmal
- 150 Parc dels Cocotans
- 151 Tossal d'Isòvol
- 152 Aeròdrom de la Cerdanya
- 153 Torrelles
- 154 Grèixer
- 155 Belver de Cerdanya
- 156 Les Roques Blanques
- 157 Pedra
- 158 Riu de Cerdanya
- 159 Santuari de Quadres
- 160 Portè-Puymorens
- 161 Centrale Thérès
- 162 Carretera N-260
- 163 Camí del Collet de Jovell
- 164 Santa Magdalena de Belver
- 165 Osséja
- 166 Puig Peric
- 167 Puig Oriental de Coll Roig
- 168 Puig Occidental de Coll Roig
- 169 Roca Castellana

Consulta el mapa complet: <http://paisatgecerdanya.parc-pyrenees-catalanes.fr/ca/punts-observacio-del-paisatge-de-la-cerdanya/>
 Consultez ici la carte complète : <http://paisatgecerdanya.parc-pyrenees-catalanes.fr/fr/points-observation-des-paysages-de-cerdagne/>

5. ELS 169 PUNTS D'OBSERVACIÓ

5. LES 169 POINTS D'OBSERVATION

Els 169 punts d'observació identificats tenen una significació elevada en el conjunt de la Cerdanya, ja sigui pel seu camp visual, per la seva popularitat o per ambdues coses alhora. Estan repartits per tot el paisatge transfronterer de la Cerdanya i ofereixen unes magnífiques panoràmiques sobre els seus atributs més representatius.

És important constatar que només alguns dels 169 punts d'observació inclouen plafons fets de materials diversos o altres tipus d'estructures que ajuden a interpretar el paisatge. Aquest fet no ha estat considerat com a excloent per a la tria dels punts d'observació, ja que s'ha tingut en compte qualsevol punt que d'una manera o una altra fomenti l'experiència, la mirada i la percepció pròpies de cada persona. També hi ha alguns punts d'observació, com el del Cap del Ras (4), accessible per a persones amb mobilitat reduïda.

La varietat de localitzacions d'aquests 169 punts d'observació és molt àmplia: estan situats en cims (més o menys accessibles), en places o parcs dels pobles, al costat d'esglésies, ermites o cementiris, en creus de terme, o a peu de les carreteres, entre molts altres. Segons la seva ubicació, i també segons la seva naturalesa i l'experiència que obté l'observador, els punts d'observació s'han caracteritzat de la manera següent:

- a. Localitzat en un cim o en altres punts elevats.
- b. Localitzat en un espai quotidià
- c. Localitzat a peu de carretera.
- d. Proper o vinculat a un element patrimonial.
- e. Amb un camp de visió de 360°.

Les 169 points d'observation identiés ont une grande signification dans l'ensemble de la Cerdagne, que ce soit du fait de leur champ visuel ou de leur popularité, ou pour ces deux raisons à la fois. Ils sont répartis dans l'ensemble du paysage transfrontalier de la Cerdagne et offrent de magnifiques vues panoramiques sur leurs attributs les plus représentatifs.

Il est important de constater que seuls quelques-uns de ces points d'observation sont équipés de panneaux en matériaux divers ou d'autres types de supports d'interprétation du paysage. L'absence de tels supports n'a pas été prise en compte lors de la sélection des points d'observation. Nous avons privilégié les points d'observation qui, d'une façon ou d'une autre, favorisent l'expérience, le regard et la perception propres à chacun. Il y a aussi quelques points d'observation, comme le Cap de Ras (4), accessibles aux personnes à mobilité réduite.

Ces 169 points d'observation se trouvent dans des lieux très variés : sur des cimes (plus ou moins accessibles), dans des parcs ou sur des places de villages, à côté d'églises, d'ermitages, de cimetières ou de croix délimitant les territoires communaux, en bordure de route, etc. Les points d'observation ont été caractérisés de la façon suivante en fonction de leur emplacement et de l'expérience qu'ils offrent aux observateurs :

- a. Points situés sur une cime ou à un autre emplacement élevé.
- b. Points situés dans des espaces quotidiens.
- c. Points situés en bordure de route.
- d. Points situés à proximité d'un élément du patrimoine ou en rapport avec un élément du patrimoine.
- e. Points offrant une vue à 360°.

129

Cim del Carlit
Pic du Carlit

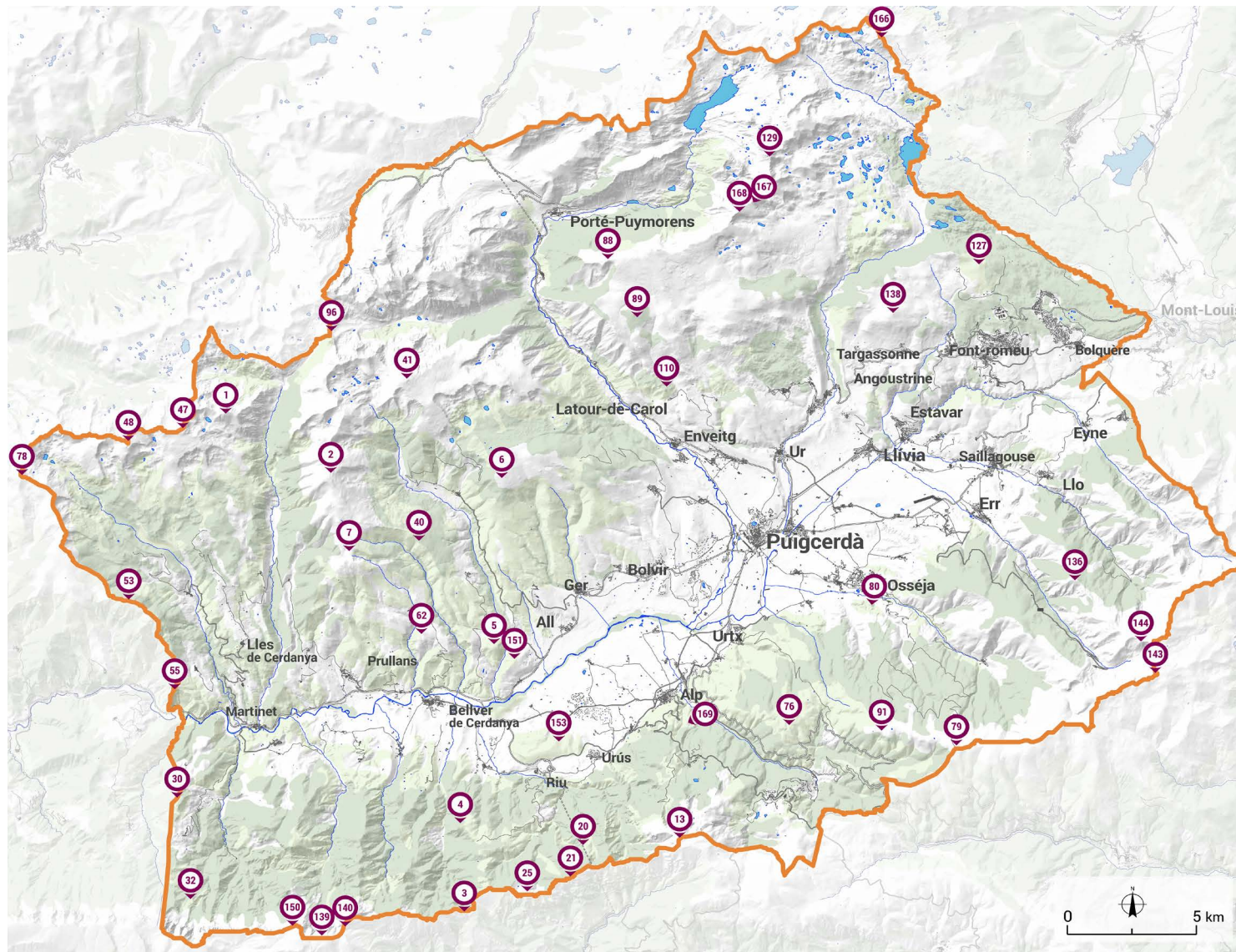
143

Cim del Puigmal
Pic du Puigmal

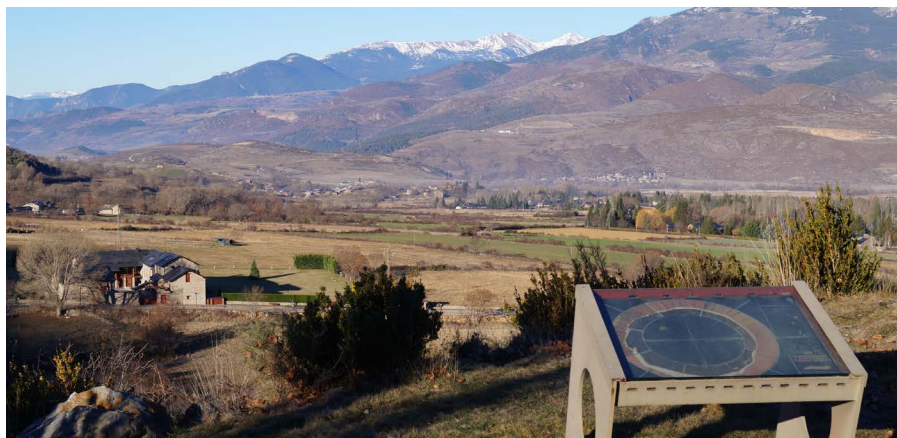
Cims o punts elevats ***Cimes et emplacements élevés***

La Cerdanya, per la seva configuració orogràfica, està formada per serres, cims, colls o prats elevats que ofereixen unes vistes panoràmiques del paisatge cerdà excepcionals, d'una gran amplitud escènica, i que permeten captar tots els matisos del paisatge. Cal tenir en compte que alguns d'aquests indrets només són accessibles després de fer un darrer tram, més o menys llarg i costerut, a peu.

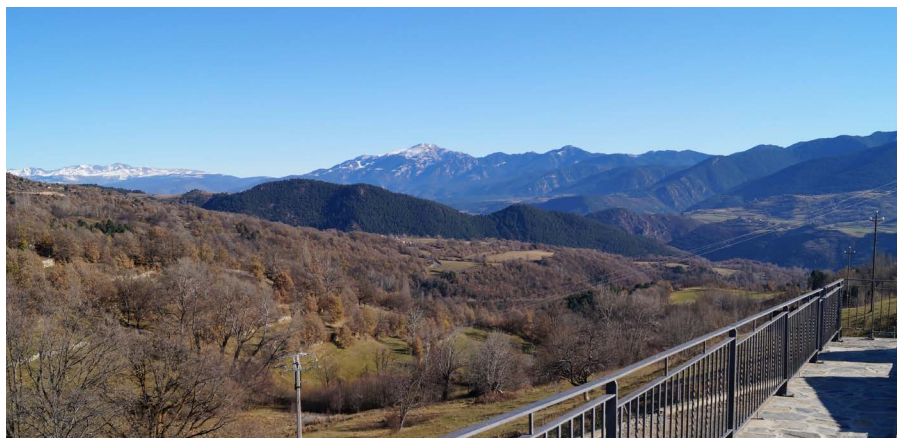
Le relief de la Cerdagne se caractérise par la présence de montagnes, de sommets, de cols et de prés situés en altitude, qui offrent des vues panoramiques exceptionnelles, très vastes, sur le paysage cerdan et permettent de saisir toutes les nuances du paysage. Il convient de tenir compte du fait que certains de ces lieux ne peuvent être atteints qu'après avoir parcouru un dernier tronçon, plus ou moins long, à pied.

- 1 La Muga
- 2 La Carbassa
- 3 Coll de Vimboca
- 4 Cap del Ras
- 5 Montcurto
- 6 Roc Roig
- 7 Collet de Coma de Fornos
- 13 La Tosa d'Alp
- 20 Els Collets
- 21 Penyes Altes
- 25 Moixeró
- 30 Pla de l'Àliga
- 32 Prat de Cadí
- 40 Roca Escorxada
- 41 Puigpedrós
- 47 Tossa Plana de Lles
- 48 Tossal Bovinar
- 53 Pla de Llet
- 55 Roc de l'Àliga
- 62 La Reduta
- 76 Roques Altes
- 78 Munturull
- 79 Coma Morera (Borne 504)
- 80 La Popi
- 88 El Punxó
- 89 Pic Pedrós
- 91 Coll Marcer
- 96 Portella Blanca
- 110 Pic de Bena
- 127 La Gallinera - Estació d'esquí de Font Romeu
- 129 Carlit
- 136 Tossa d'Err
- 138 Pic del Moros
- 139 Comabona
- 140 Coll de Tançalaporta
- 143 Puigmal
- 144 Puigmal de Llo
- 150 Pas dels Gosolans
- 151 Tossal d'Isòvol
- 153 Torrelles
- 166 Puig Peric
- 167 Puig Oriental de Coll Roig
- 168 Puig Occidental de Coll Roig
- 169 Roca Castellana

Punt d'observació de la Torre de Das
Point d'observation de la Torre de Das

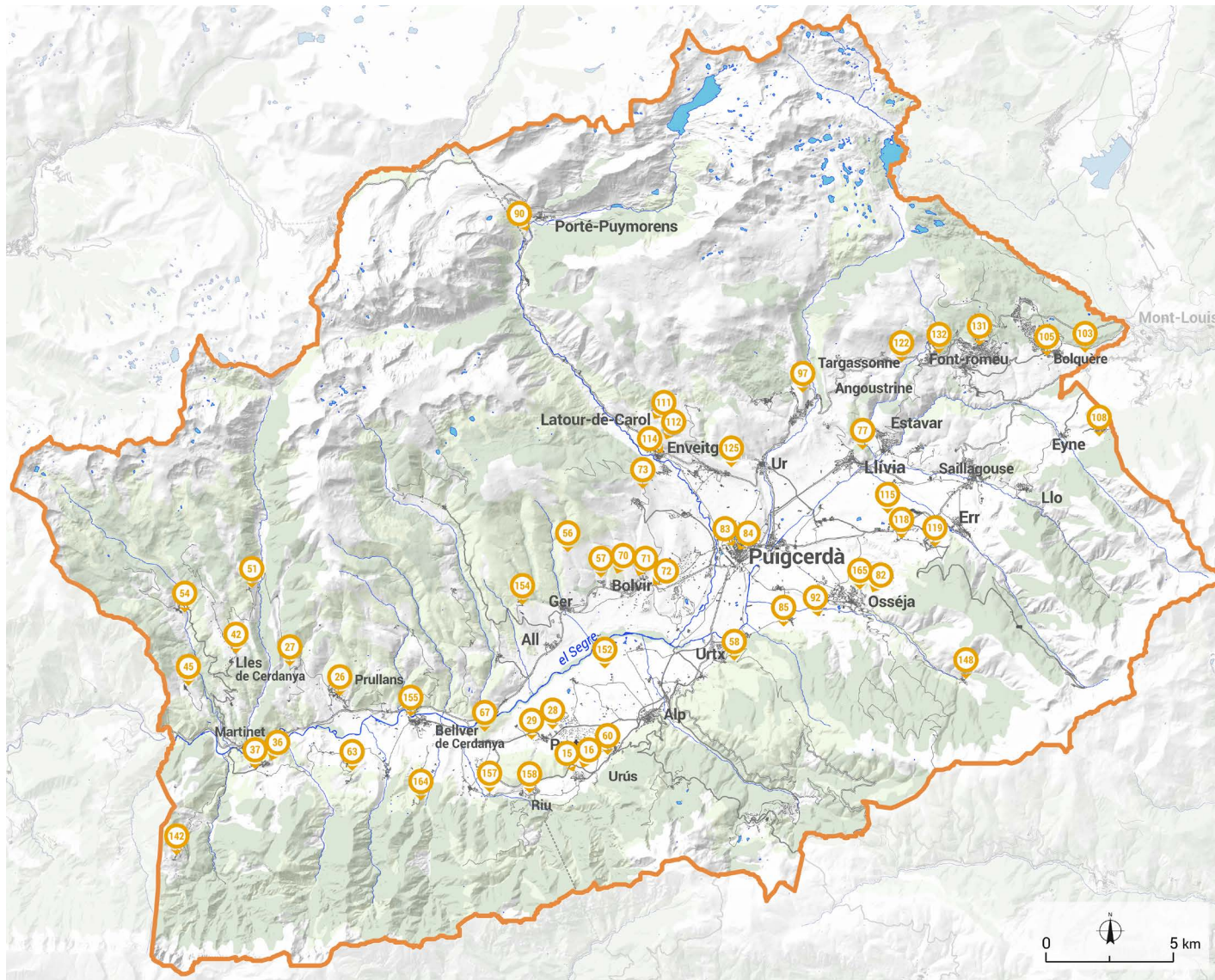

Punt d'observació de Músser
Point d'observation de Músser

Espai quotidià *Espaces quotidiens*

Es tracta de punts d'observació situats dins dels pobles, fàcils d'accedir-hi, sovint creats espontàniament, que formen part de la quotidianitat dels habitants d'aquestes poblacions, que ofereixen bones vistes sobre el paisatge circumdant i que permeten percebre millor els elements que el caracteritzen. Es tracta de places, edificis públics, llocs situats a tocar d'esglésies o ermites, parcs —sovint amb bancs— o balconades situades en punts elevats a la perifèria del nucli.

Ce sont des points d'observation situés dans les villages, facilement accessibles et souvent créés spontanément, qui font partie du quotidien des habitants. Ces points offrent de belles vues sur le paysage alentour et permettent de mieux apprécier les éléments qui le caractérisent. Il peut s'agir de places, de bâtiments publics, de lieux situés à proximité d'églises ou d'ermitages, de parcs – souvent équipés de bancs – ou de belvédères situés en des points élevés aux alentours des noyaux d'habitat.

- 15 Urús Oest
- 16 Urús Nord
- 26 Prullans
- 27 Ardòvol
- 28 El Padró
- 29 Ermita de Sant Salvador de Predanies
- 36 Turó de Montellà
- 37 Montellà
- 42 Mirador de la Cerdanya
- 45 Músser
- 51 Sant Sebastià
- 54 Els Serrats
- 56 Niula
- 57 Mas de Sallent
- 58 Serra de Queixans
- 60 Torre de Das
- 63 Nas
- 67 Tossal de Baltarga
- 70 Camí de l'Aigua
- 71 Plaça del Mirador
- 72 El Castellot de Bolvir
- 73 Guils de Cerdanya
- 77 Castell de Llívia
- 82 Poujals
- 83 Campanar de Santa Maria
- 84 Plaça de l'Ajuntament
- 85 Vilallobent
- 90 Castell - Porté-Puymorens
- 92 Camps del Riu
- 97 La Serre
- 103 Bolquère
- 105 Bolquère - Rue des Blés d'Or
- 108 Estació d'esquí d'Eina
- 111 Coll de Bena
- 113 Iravals
- 114 Église St Etienne
- 115 Santa Llocaia - Palau
- 118 Sainte Léocadie
- 119 Rec de la Jaça dels Forcats
- 122 Targassone
- 125 Enveitg
- 131 Font-Romeu
- 132 Route des Écureuils
- 142 Estana
- 148 Vallcebollère
- 152 Aeròdrom de la Cerdanya
- 154 Grèixer
- 155 Bellver de Cerdanya
- 157 Pedra
- 158 Riu de Cerdanya
- 164 Santa Magdalena de Bellver
- 165 Osséja

Punt d'observació de la Roca d'Alp
Point d'observation de la Roca d'Alp

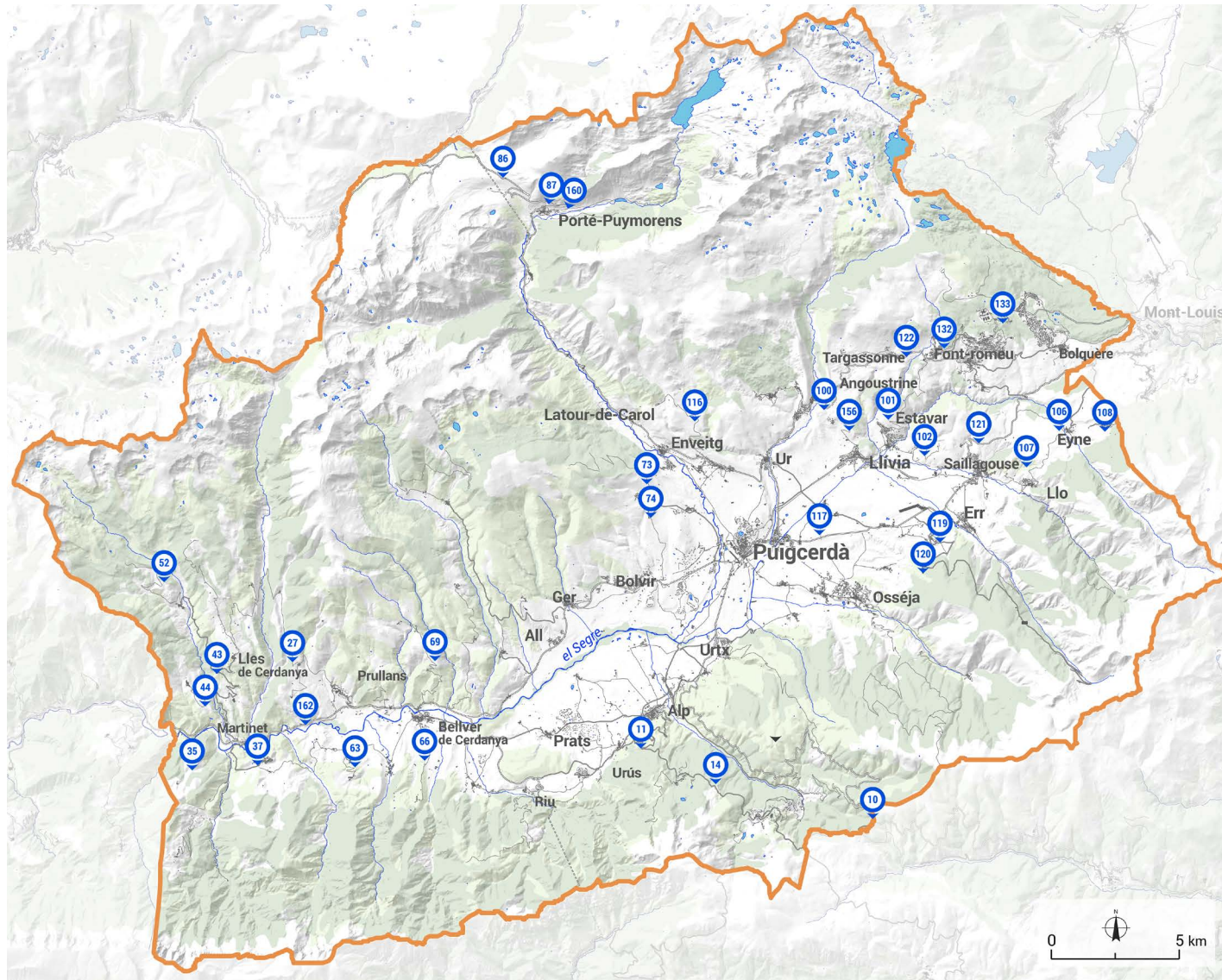

Punt d'observació de les Costes
Point d'observation de les Costes

A peu de carretera ***En bordure de route***

Són carreteres i itineraris a la Cerdanya que, per la seva configuració geogràfica, permeten una contemplació del paisatge durant tot el seu recorregut. Sovint, aquestes carreteres tenen revolts, accessos o zones de parada, que permeten aturar el vehicle i contemplar el paisatge. Per a l'observador, moltes vegades esdevenen una troballa inesperada, una sorpresa enmig del trajecte.

Du fait de la configuration géographique de la Cerdagne, les routes et itinéraires offrent la possibilité de contempler le paysage durant le trajet. Ces routes ont souvent des virages, des entrées ou des zones de halte qui permettent d'arrêter le véhicule et de contempler le paysage. Pour les observateurs, c'est souvent une découverte, une surprise sur le trajet.

- 10 Collada de Toses
- 11 Roca d'Alp
- 14 La Pia
- 27 Ardòvol
- 35 Mirador de la Creu de Bèixec
- 37 Montellà
- 43 Les Placetes
- 44 Serrat de l'Alzinera
- 52 Revolt de la Font Freda
- 63 Nas
- 66 Serra de Santa Magdalena
- 69 Serrat de la Farga Vella
- 73 Guils de Cerdanya
- 74 La Serra dels Fills
- 86 Coll de Pimorent
- 87 Rec de Cortal Rossó
- 100 Oratori del Puig
- 101 Les Costes
- 102 Bajanda
- 106 D33 - Eyne
- 107 D33 - Llo
- 108 Estació d'esquí d'Eina
- 116 La Solana
- 117 Câldegues
- 119 Rec de la Jaça dels Forcats
- 120 D89 - La Solana
- 121 Col Rigat
- 122 Targassone
- 132 Route des Écureuils
- 133 Coll del Calvari
- 156 Les Roques Blanques
- 160 Porté-Puymorens
- 162 Carretera N-260

29

Ermита de Sant Salvador de Predanies
Ermitage de Sant Salvador de Predanies

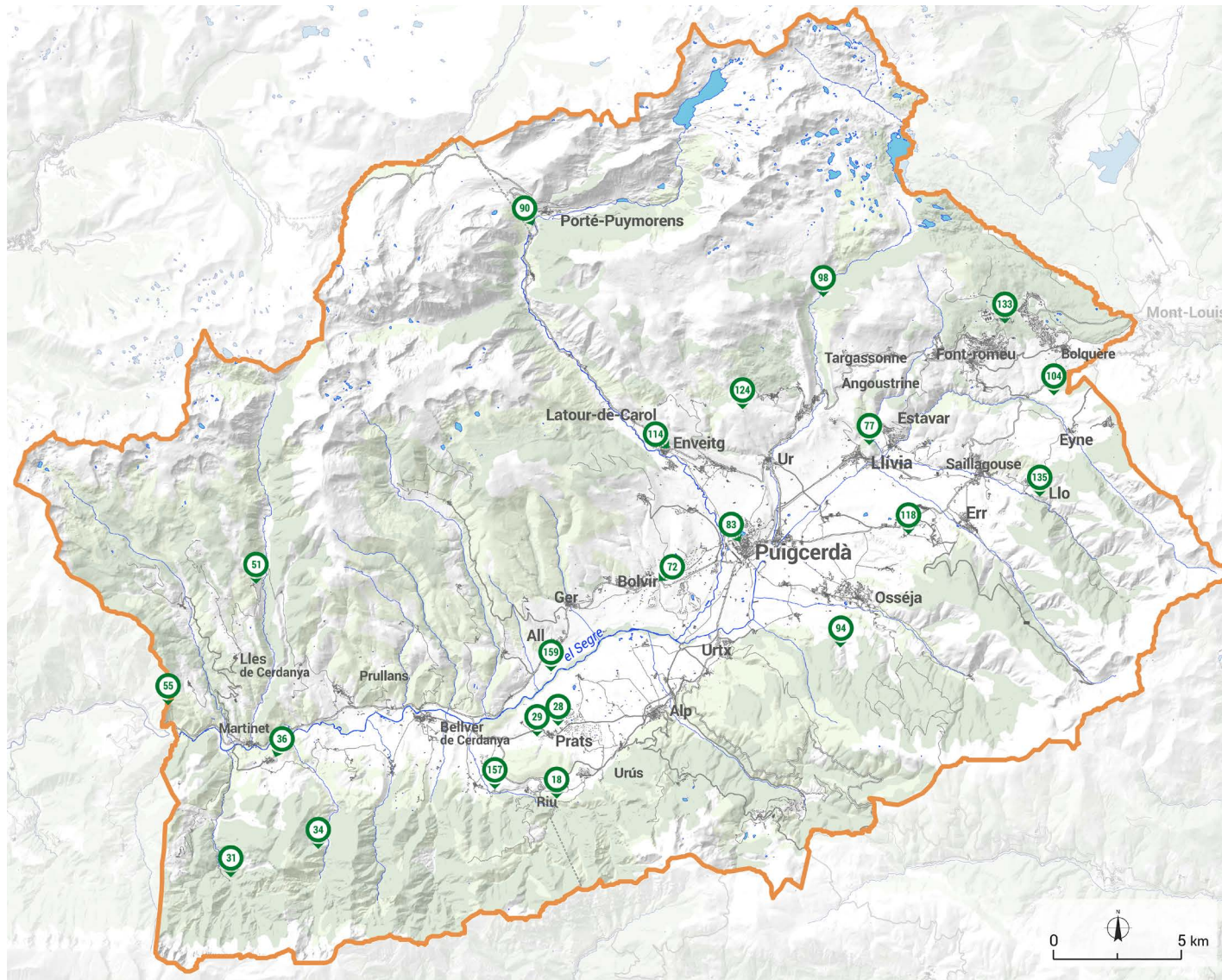
124

Ermита de Santa Maria de Bell-lloc
Ermitage de Ste Marie de Belloc

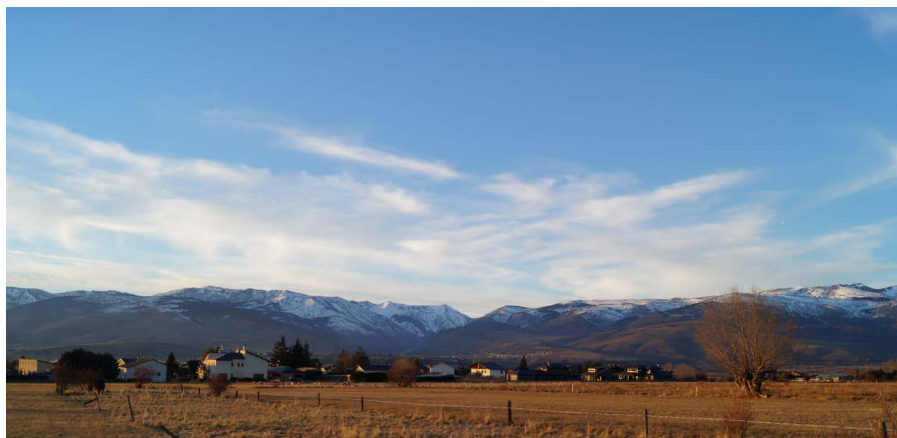
Proper o vinculat a un element patrimonial
À proximité d'un élément du patrimoine ou en rapport avec un élément du patrimoine

Alguns dels punts d'observació, precisament per la seva posició de visibilitat privilegiada, han estat històricament indrets idonis de control del territori. En alguns s'hi han ubicat ermites o construccions defensives, com ara castells, búnquers, etc. Aquests indrets acostumen a ser llocs de peregrinació, d'aplec o de visita, ja sigui pel símbol religiós que s'hi ubica o bé pel significat cultural i tradicional del mateix lloc.

En raison de la visibilité privilégiée qu'ils offrent, certains points d'observation ont toujours été des lieux de contrôle du territoire. Certains d'entre eux accueillent des ermitages ou des constructions défensives telles que des châteaux, des casemates, etc. Ces endroits sont généralement des lieux de pèlerinage, de réunion ou de visite, que ce soit du fait du symbole religieux qu'ils abritent ou de la signification culturelle et traditionnelle du lieu lui-même.

- 18 Sant Grau
- 28 El Padró
- 29 Ermita de Sant Salvador de Predanies
- 31 Bastanist
- 34 Torre de Sant Romà
- 36 Turó de Montella
- 51 Sant Sebastià
- 55 Roc de l'Àliga
- 72 El Castellot de Bolvir
- 77 Castell de Llívia
- 83 Campanar de Santa Maria
- 90 Castell - Porté-Puymorens
- 94 Mas Tartàs
- 98 Barraca de Prat Carrera
- 104 Dolmen de Pasquerets
- 114 Église St Etienne
- 118 Sainte Léocadie
- 124 Santa Maria de Bell-lloc
- 133 Coll del Calvari
- 135 Sant Feliu de Castellvell
- 157 Pedra
- 159 Santuari de Quadres

Punt d'observació de Santa Llocaia - Palau
Point d'observation du Sainte Léocadie - hameau de Palau

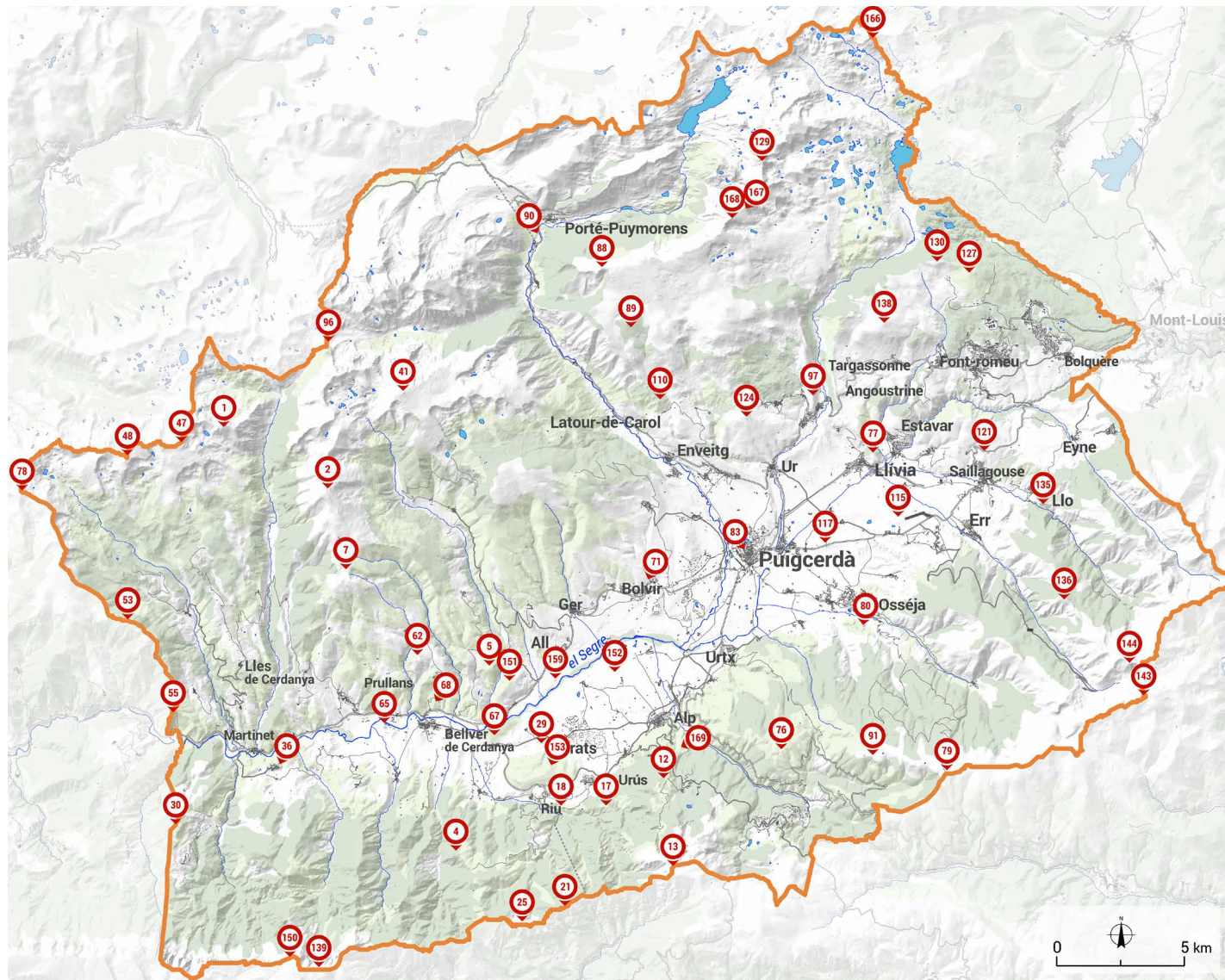

Punt d'observació de Sant Grau
Point d'observation de St Grau

Amb visió de 360° **Vue à 360°**

Els punts d'observació amb visió de 360° són aquells que ofereixen un camp complet o gairebé complet, generalment de vistes àmplies i perfils llunyans. Aquests punts d'observació acostumen a coincidir amb els més reconeguts i valorats per la ciutadania. No obstant això, no sempre se situen en llocs fàcils d'accedir-hi, com és el cas dels cims. A banda dels cims, hi ha altres punts que permeten una contemplació de 360°, com són turons, torres, castells i fins i tot indrets de la mateixa plana, que també ofereixen una vista privilegiada d'amplitud i tancament per les serres.

Les points d'observation offrant une vue à 360° sont ceux qui offrent un panorama complet ou presque, et une vue dégagée sur des profils éloignés. Ces points d'observation sont généralement les plus connus et les plus appréciés de la population. Ils se trouvent cependant parfois dans des lieux difficiles d'accès (par exemple au sommet d'une montagne). Outre les sommets, d'autres points permettent de contempler le paysage à 360°. C'est le cas des collines, des tours, des châteaux, mais aussi de lieux situés dans la plaine, qui offrent une vue privilégiée très vaste, délimitée par les montagnes.

- 1 La Muga
- 2 La Carbassa
- 4 Cap del Ras
- 5 Montcurto
- 7 Collet de Coma de Fornos
- 12 Torre de guaita (Escobairó)
- 13 La Tosa d'Alp
- 17 El Cortalet
- 18 Sant Grau
- 21 Penyes Altes
- 25 Moixeró
- 29 Ermita de Sant Salvador de Predanies
- 30 Pla de l'Àliga
- 36 Turó de Montellà
- 41 Puigpedrós
- 47 Tossa Plana de Lles
- 48 Tossal Bovinar
- 53 Pla de Llet
- 55 Roc de l'Àliga
- 62 La Reduta
- 65 Mirador de Gallissà
- 67 Tossal de Baltarga
- 68 Serrat Rodó
- 72 El Castellot de Bolvir
- 76 Roques Altes
- 77 Castell de Llívia
- 78 Munturull
- 79 Coma Morera (Borne 504)
- 80 La Popi
- 83 Campanar de Santa Maria
- 88 El Punxó
- 89 Pic Pedrós
- 90 Castell - Porté-Puymorens
- 91 Coll Marcer
- 96 Portella Blanca
- 97 La Serre
- 110 Pic de Bena
- 115 Santa Llocaia - Palau
- 117 Câldegues
- 121 Col Rigat
- 124 Santa Maria de Bell-lloc
- 127 La Gallinera - Estació d'esquí de Font Romeu
- 129 Carlit
- 130 Roc de la Calme - Estació d'esquí de Font Romeu
- 135 Sant Feliu de Castellvell
- 136 Tossa d'Err
- 138 Pic del Moros
- 139 Comabona
- 143 Puigmal
- 144 Puigmal de Llo
- 150 Pas dels Gosolans
- 151 Tossal d'Isòvol
- 152 Aeròdrom de la Cerdanya
- 153 Torrelles
- 159 Santuari de Quadres
- 166 Puig Peric
- 167 Puig Oriental de Coll Roig
- 168 Puig Occidental de Coll Roig
- 169 Roca Castellana

Vista de la vall cerdana
Vue sur la plaine de Cerdagne

6. LA PROMOCIÓ I MILLORA DELS PUNTS D'OBSERVACIÓ

6. PROMOTION ET VALORISATION DES POINTS D'OBSERVATION

El fet que el mapa incorpori 169 punts d'observació significa l'existència d'una mitjana de 4 o 5 punts d'observació per a cadascun dels 39 municipis cerdans. Precisament pel potencial que això té o podria tenir en les seves respectives iniciatives locals, a continuació es presenten diverses estratègies i mesures orientatives adreçades als ajuntaments i a les administracions i entitats de la Cerdanya —i també d'àmbits administratius més grans— amb la finalitat de posar en valor els 169 punts d'observació del paisatge identificats a ambdues bandes de la frontera, així com la varietat i la riquesa d'elements, valors i paisatges que s'hi poden contemplar. Són idees que poden ajudar a la descoberta i la valorització d'aquests espais, i que poden ser utilitzades des de les polítiques d'ordenació urbanística, de promoció del patrimoni o de planificació turística, a més d'oferir oportunitats excel·lents a iniciatives didàctiques i de sensibilització social.

Les orientacions següents contribueixen a l'assoliment del cinquè objectiu de qualitat paisatgística del Pla de paisatge, és a dir, "potenciar la llegibilitat i la nitidesa del paisatge de la Cerdanya, la qualitat dels seus fons escènics i fites visuals, així com de les principals panoràmiques des de les carreteres, els itineraris paisatgístics i els punts d'observació" (vegeu l'apartat 2).

Les tres principals estratègies són:

1. Donar a conèixer els punts d'observació del paisatge i promoure'n l'ús.
2. Facilitar l'accés i millorar la qualitat dels punts d'observació del paisatge.
3. Potenciar i millorar la qualitat de les fites visuals i els fons escènics visibles des dels punts d'observació del paisatge.

Les 169 punts d'observació figurant sur la carte correspondent à une moyenne de 4 ou 5 points d'observation pour chacune des 39 municipalités cerdanes. Étant donné le potentiel que cela représente ou pourrait représenter dans le cadre de leurs initiatives locales, nous proposons ci-dessous, à titre indicatif, différentes stratégies et mesures destinées aux communes et aux administrations et organismes locaux – ou à ceux intervenant à un niveau plus élevé – afin de mettre en valeur les 169 points d'observation du paysage identifiés des deux côtés de la frontière, ainsi que la diversité et la richesse des éléments, valeurs et paysages de la région. Ces propositions peuvent contribuer à la découverte et à la valorisation de ces espaces, et peuvent être utilisées dans le cadre des politiques d'aménagement urbanistique, de promotion du patrimoine ou de planification touristique. Elles offrent également d'excellentes opportunités en matière d'initiatives pédagogiques et de sensibilisation sociale.

Les orientations ci-dessous contribuent à la réalisation du cinquième objectif de qualité paysagère du Projet du paysage, à savoir renforcer la lisibilité et la netteté du paysage cerdan, la qualité de ses toiles de fond paysagères, de ses repères visuels et des principales vues panoramiques depuis les routes, les itinéraires paysagers et les points d'observation (voir chapitre 2).

Les principales stratégies sont au nombre de trois :

1. Faire connaître les points d'observation du paysage et en promouvoir l'utilisation.
2. Faciliter l'accès aux points d'observation du paysage et en améliorer la qualité.
3. Renforcer et améliorer la qualité des repères visuels et des toiles de fond paysagères visibles depuis les points d'observation du paysage.

A continuació s'exposen les mesures previstes per a cada estratègia:

1. Donar a conèixer els punts d'observació del paisatge i promoure'n l'ús

- ⊙ Mantenir viva la identificació i l'actualització dels punts d'observació del paisatge des dels quals es poden contemplar unes millors perspectives del paisatge cerdà i dels seus valors naturals i patrimonials (edificis d'interès, elements patrimonials, closes, àrees recreatives, espais de trobada populars, etc.).
- ⊙ Entendre els punts d'observació del paisatge de la Cerdanya com una xarxa representativa de la diversitat de punts identificats (llocs quotidians, cims, cons de visibilitat variables, etc.) i actualitzable en el temps. Consolidar aquesta xarxa com a element de promoció local i com a recurs educatiu i per a la sensibilització (visibilitzar i senyalitzar punts d'interès).
- ⊙ Fomentar entre els ciutadans el passeig tranquil i el gaudi del paisatge en aquests indrets, així com la pràctica d'activitats esportives, culturals i educatives.
- ⊙ Promoure programes d'educació que relacionin i expliquin la presència, l'antiguitat i la localització de les fites visuals i els fons escènics i els relacionin amb la resta de valors paisatgístics de la Cerdanya. La seva relació històrica o contemporània amb la literatura o l'art que s'hi ha inspirat incrementa el coneixement del significat del lloc i de la singularitat local.

Ci-dessous les mesures envisagées pour chacune de ces stratégies :

1. Faire connaître les points d'observation du paysage et en promouvoir l'utilisation

- ⊙ Poursuivre l'identification et la mise à jour des points d'observation du paysage qui permettent d'apprécier les plus beaux panoramas du paysage cerdan et ses valeurs naturelles et patrimoniales (bâtimens, éléments du patrimoine, bocage, zones de loisirs, espaces de rencontre populaires, etc.).
- ⊙ Considérer les points d'observation des paysages de Cerdagne comme un réseau représentatif de la diversité des points identifiés (lieux quotidiens, sommets, cônes de visibilité variables, etc.) pouvant être mis à jour dans le temps. Consolider ce réseau en tant qu'élément de promotion locale et en tant que ressource d'éducation et de sensibilisation (signaliser les points d'intérêt et leur conférer plus de visibilité).
- ⊙ Inciter la population à se promener tranquillement et à jouir du paysage dans ces lieux, et favoriser la pratique d'activités sportives, culturelles et éducatives.
- ⊙ Mettre en place des programmes d'éducation expliquant la présence, l'ancienneté et l'emplacement des repères visuels et des toiles de fond paysagères, et faisant le lien avec les autres valeurs paysagères de Cerdagne. Le fait d'expliquer leur lien, ancien ou actuel, avec la littérature et l'art, qui s'en sont inspirés, contribue à une meilleure connaissance du sens du lieu et de la singularité locale.

2. Facilitar l'accés i millorar la qualitat dels punts d'observació del paisatge

- ⊙ Facilitar l'accés als punts d'observació del paisatge quotidians i propers als nuclis, a fi de potenciar la percepció i la interacció amb el paisatge per part de la ciutadania.
- ⊙ Recuperar antics camins i rutes que connectin, on es pugui, amb els punts d'observació del paisatge, facilitant-hi l'accés per mitjà del camí existent i possibilitant, a més a més, posar en valor el patrimoni natural i cultural lligat al lloc.
- ⊙ Millorar, on s'escaigui, els punts d'observació del paisatge tot respectant la qualitat de l'indret. Aquells casos on es cregui oportú podrien rebre les actuacions necessàries de condicionament que millorin el seu ús en condicions de confort, d'acord amb la freqüentació i la vulnerabilitat del lloc, tot evitant-ne una artificialització excessiva.

3. Potenciar i millorar la qualitat de les fites visuals i els fons escènics visibles des dels punt d'observació del paisatge

- ⊙ Potenciar -i, si s'escau, protegir- la visió de determinades vistes des dels punts d'observació, com són els cims, el sistema de closes, el riu Segre, els boscos, les façanes urbanes de qualitat, llocs d'importància històrica, o altres particularitats que reforcen el caràcter de la Cerdanya.
- ⊙ Endreçar, harmonitzar o eliminar les barreres visuals (rètols publicitaris de grans dimensions, construccions efímeres, antenes de comunicació, etc.) que obstaculitzen la contemplació de les principals vistes des dels punts d'observació del paisatge.

2. Faciliter l'accès aux points d'observation du paysage et en améliorer la qualité

- ⊙ Faciliter l'accès aux points d'observation quotidiens du paysage et à ceux qui sont situés près des noyaux d'habitat afin de renforcer la perception, ainsi que l'interaction de la population avec le paysage.
- ⊙ Réhabiliter d'anciens chemins et itinéraires menant éventuellement aux points d'observation du paysage ; en faciliter l'accès grâce aux voies existantes et mettre en valeur le patrimoine naturel et culturel lié au lieu.
- ⊙ Améliorer les points d'observation du paysage tout en respectant la qualité du lieu, afin d'améliorer leurs conditions d'utilisation et leur confort en fonction de la fréquentation et de la vulnérabilité du lieu, tout en évitant toute artificialisation excessive.

3. Renforcer et améliorer la qualité des repères visuels et des toiles de fond paysagères visibles depuis les points d'observation du paysage

- ⊙ Renforcer – et au besoin, protéger – certains panoramas visibles depuis les points d'observation, notamment les cimes, le bocage, le Sègre, les forêts, les façades urbaines de qualité, les lieux revêtant une importance historique et d'autres particularités qui renforcent le caractère de Cerdagne.
- ⊙ Modifier, harmoniser ou éliminer les points noirs paysagers (grands panneaux publicitaires, constructions éphémères, antennes de télécommunication, etc.), qui nuisent à la contemplation des principales vues depuis les points d'observation du paysage.

- ⊙ Restaurar les fites que s'han anat deteriorant amb el pas dels anys, sobretot les construccions patrimonials (castells, torres, ermites, etc.).
- ⊙ Preservar, a través dels instruments d'ordenació urbanística (POUM, plans especials, etc.), les fites i els fons escènics més visibles i significatius per a la població de la cerdana. Sovint hi ha un contrast qualitatiu entre una panoràmica i el marc que la limita, i alguns elements incideixen o poden incidir negativament en la percepció del paisatge. Això pot implicar entre altres mesures:
 - Ordenar els nous creixements urbans (residencials, d'activitats, de serveis, etc.), tenint en compte la presència de punts d'observació del paisatge des d'on es poden contemplar fons escènics i fites.
 - Evitar la desfiguració dels fons escènics i de les fites paisatgístiques amb alteracions geomorfològiques, construccions, infraestructures i, en general, barreres visuals que per causa de la seva dimensió, volumetria, forma o color malmetin, impedeixin o dificultin considerablement la percepció de les imatges més interessants de la Cerdanya des dels punts d'observació del paisatge.
 - Limitar la construcció de nous edificis alts i singulars en aquells indrets dels nuclis urbans que afectin àmbits de visió o línies d'horitzó i afavorir aquells projectes que s'integrin en l'entorn i tinguin qualitat en el disseny.
 - Establir, a partir del POUM, les zones visibles des dels punts d'observació del paisatge, on caldrà redactar plans especials urbanístics per preservar les fites visuals i els fons escènics més emblemàtics.
- ⊙ Restaurer les repères visuels qui se sont détériorés au fil des ans, en particulier les constructions patrimoniales (châteaux, tours, ermitages, etc.).
- ⊙ Préserver, grâce aux instruments d'aménagement urbanistique (PLU, plans spéciaux, etc.), les repères visuels et toiles de fond paysagères les plus visibles et les plus significatifs pour la population cerdane. Il existe souvent un contraste qualitatif entre une vue et le cadre qui la limite, et certains éléments ont ou peuvent avoir une incidence négative sur la perception du paysage. Cela peut impliquer, notamment, les mesures suivantes :
 - Gérer les nouveaux développements urbains (résidentiels, d'activités de service, etc.) en tenant compte de la présence de points d'observation du paysage d'où l'on peut contempler des toiles de fond paysagères et des repères visuels.
 - Éviter de défigurer les toiles de fond paysagères et les repères visuels par des altérations géomorphologiques, des constructions, des infrastructures et plus généralement des barrières visuelles qui, du fait de leurs dimensions, de leur volume, de leur forme ou de leur couleur, nuisent à la perception des images les plus intéressantes de la Cerdagne ou empêchent d'y avoir accès depuis les points d'observation du paysage.
 - Limiter la construction de bâtiments de grande hauteur et singuliers dans les parties des noyaux urbains qui affectent le champ de vision ou la ligne d'horizon, et privilégier les projets qui s'intègrent dans l'environnement et possèdent des qualités esthétiques indéniables.

- ⊙ Garantir que les concessions de noves llicències d'exploració d'activitats extractives assegurin la preservació de les fites visuals i dels fons escènics.

- Définir, en se basant sur le PLU, les zones visibles depuis les points d'observation du paysage pour lesquelles il sera nécessaire de rédiger des plans d'urbanisme spéciaux afin de préserver les repères visuels et les toiles de fond paysagères les plus emblématiques.

- ⊙ S'assurer que les nouvelles licences d'exploitation octroyées en rapport avec des activités d'extraction garantissent la préservation des repères visuels et des toiles de fond paysagères.

Mirador amb bancs al peu de la carretera
Belvédère avec des bancs en bordure de route

